

บทบรรณาธิการ

คำถาม คำพิพากษาหรือคำสั่งใดที่อาจขอให้พิจารณาใหม่นั้น เช่น ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แพ็คดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การหรือขาดนัดพิจารณาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๙๙ ตี ๒๐๗ คดีจะถึงที่สุดใดเมื่อใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๒๑/๒๕๕๘ ศาลชั้นต้นพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียวเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖ ให้จำเลยทั้งสองชำระเงิน ๕๒๖,๐๐๙.๔๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง (วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โจทก์แถลงขอให้ส่งคำบังคับวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ต่อมาวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เจ้าพนักงานศาลชั้นต้นส่งคำบังคับให้แก่จำเลยทั้งสองโดยวิธีปิดคำบังคับ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีตามคำขอของโจทก์ ต่อมาวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ โจทก์ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์จำเลยที่ ๒ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้ยกคำร้องอ้างเหตุว่าโจทก์มิได้ร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษายกในกำหนด ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑

มีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์ขอให้บังคับคดีภายในกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติให้คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งหมายถึงวันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นที่สุด และมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใดซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกาหรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ฎีกาหรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นนั้นได้สิ้นสุดลง เมื่อคดีนี้จำเลยทั้งสองขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณา ศาลชั้นต้นพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว จำเลยทั้งสองจึงมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา ๒๐๗

ประกอบมาตรา ๑๙๙ จัตวา วรรคหนึ่ง โดยต้องยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ภายใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก่จำเลย เมื่อคดีนี้โจทก์ส่งคำบังคับให้แก่จำเลยทั้งสองโดยวิธีปิดคำบังคับเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ การส่งคำบังคับโดยวิธีการปิดดังกล่าวมีผลเมื่อกำหนดเวลา ๑๕ วัน ได้ล่วงพ้นไปแล้ว ตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง จึงต้องถือว่าการส่งคำบังคับให้แก่จำเลยทั้งสองมีผลในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จำเลยทั้งสองมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เมื่อจำเลยทั้งสองมิได้ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว คดีจึงถึงที่สุดตั้งแต่วันถัดจากวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง ดังนั้น การที่โจทก์ยื่นคำขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์จำเลยที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ จึงยังอยู่ภายในกำหนดเวลาการบังคับคดี ๑๐ ปี นับจากวันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

คำถาม ผู้จัดการมรดกมีหลายคน กรณีที่ผู้จัดการมรดกคนหนึ่งขอลาออกจากตำแหน่งผู้จัดการมรดก การสั่งคำร้องอนุญาตให้ลาออกจากผู้จัดการมรดกและอนุญาตให้โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกแต่เพียงผู้เดียว ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลจังหวัดนายเดียวยจะมีคำสั่งได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๑๙๘/๒๕๕๗ เดิมศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งให้ ช. โจทก์ และ จ. เป็นผู้จัดการมรดกของ ท. ร่วมกัน และเมื่อ ช. ถึงแก่กรรมระหว่างการจัดการมรดก ศาลชั้นต้นได้สวณคำร้องของโจทก์และ จ. แล้ว มีคำสั่งตั้งให้โจทก์และ จ. เป็นผู้จัดการมรดกของ ท. ร่วมกัน โจทก์และ จ. จึงมีหน้าที่จัดการมรดกของ ท. ร่วมกัน ตั้งแต่วันที่ได้ฟังหรือถือว่าได้ฟังคำสั่งศาลแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๑๖ ต่อมา จ. ยื่นคำร้องขอถอนตัวจากการเป็นผู้จัดการมรดกและขอให้ศาลตั้งโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของ ท. เพียงผู้เดียว เป็นกรณีที่ผู้จัดการมรดกลาออกจากตำแหน่งผู้จัดการมรดกซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อนว่ามีเหตุอันสมควรจะลาออกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๒๗ วรรคสอง และศาลต้องพิจารณาว่ามีเหตุสมควรที่จะแต่งตั้งให้โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของ ท. แต่เพียงผู้เดียว

ด้วย ดังนี้ การส่งคำร้องอนุญาตให้ จ. ลาออกจากผู้จัดการมรดกและอนุญาตให้ โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของ ท. แต่ผู้เดียว ถือว่าเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท แห่งคดี ศาลชั้นต้นเป็นศาลจังหวัดต้องมีผู้พิพากษาอย่างน้อยสองคนจึงจะเป็น องค์คณะที่มีอำนาจพิจารณาคดีได้ ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๖ แต่ปรากฏว่าศาลชั้นต้นโดยผู้พิพากษานายเดียวเป็นองค์คณะมีคำสั่งให้โจทก์เป็นผู้จัดการ มรดกของ ท. แต่ผู้เดียว ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจที่ผู้พิพากษานายเดียวจะทำได้ตาม พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๔ (๒) และมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้น ไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย มีผลให้โจทก์และ จ. ยังคงเป็นผู้จัดการมรดกของ ท. ร่วมกันอยู่ จึงเป็นการมีผู้จัดการมรดกหลายคนซึ่งการจัดการตามหน้าที่ของผู้จัดการมรดก ต้องถือเอาเสียงข้างมากตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๒๖ โจทก์ ไม่มีอำนาจจัดการมรดกตามลำพัง และไม่มีอำนาจจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ร่วมโดยลำพังเช่นกัน โจทก์ร่วมยอมไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทบางส่วนที่รับโอนมาจาก โจทก์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อโจทก์ฟ้องคดีนี้โดยลำพังว่าเป็นผู้จัดการมรดกของ ท. เพียงผู้เดียว ส่วนโจทก์ร่วมร้องสอดเข้ามาโดยอ้างว่าโจทก์โอนที่ดินพิพาทให้บางส่วน โจทก์และโจทก์ร่วมจึงไม่มีอำนาจฟ้องและไม่ใช้ข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาด เล็กน้อยแต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาล อุทธรณ์ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

คำถาม การร้องขอให้บังคับคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไร และคดี ที่ศาลมีคำพิพากษาตามยอม กำหนดระยะเวลาบังคับคดีจะนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ตามยอม หรือวันที่ผัดนัดตามคำพิพากษาตามยอม

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๕๑/๒๕๕๘ การร้องขอให้บังคับคดีตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องดำเนินการ ตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการบังคับคดีให้ครบถ้วนภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา โดยชั้นแรกเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี และชั้นต่อไปต้องให้ เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลได้ออกหมายบังคับคดี ต่อจากนั้นเจ้าหนี้ต้องแถลง

ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๕ และมาตรา ๒๗๘

โจทก์ได้ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบว่าจะศาลได้ออกหมายบังคับคดี โจทก์แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์จำนองและต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์จำนองแต่ยังไม่พอชำระหนี้ตามคำพิพากษาแก่โจทก์ได้ ต่อมาโจทก์ได้ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของจำเลยอีก ๑๐ แปลง ที่พิพาทเพิ่มเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ กับได้ความตามสัญญาประนีประนอมยอมความว่า จำเลยต้องผ่อนชำระหนี้แก่โจทก์ งวดแรกภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ แต่จำเลยผิดนัดชำระตั้งแต่งวดแรก ดังนั้น โจทก์จะขอให้บังคับคดีได้หลังวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ กำหนดเวลาสิบปีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ย่อมเริ่มนับตั้งแต่วันที่โจทก์อาจขอดำเนินการบังคับคดีได้ คือวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งจะครบกำหนดภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๒ เมื่อโจทก์ได้แถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดที่ดินของจำเลยอีก ๑๐ แปลง ที่พิพาทเพิ่มเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนในการบังคับคดีครบถ้วน ภายในกำหนดสิบปีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ แล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ